

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

ที่มาและความสำคัญของปัญหา (Significance of the Problem)

ประเทศไทยมีศักยภาพที่จะพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งวิสาหกิจชุมชน แต่ยังคงขาดการเรียนรู้ การจัดการ และการพัฒนาบุคลากรของชุมชน ทำให้ศักยภาพด้านคน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านความรู้ไม่ก่อให้เกิดความสัมพัทธ์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะในเขตชุมชนยังขาดปัจจัยที่ทำให้ไม่สามารถพัฒนาวิสาหกิจได้ เพราะการศึกษาไม่เอื้ออำนวย และการเรียนรู้ยังไม่มีประสิทธิภาพ ชุมชนส่วนใหญ่จะเกิดการเรียนรู้จากนอกโรงเรียน นอกสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นการปฏิบัติในชีวิตจริง ทำให้ความคิด และความคิดสร้างสรรค์เกิดเป็นผลสำเร็จใช้ได้จริง นอกจากนี้ยังมีกระบวนการการเรียนรู้ของชุมชนที่จะต้องมีการค้นหาศักยภาพร่วมกันในเรื่องของ ทุน ความรู้ ตลาดว่าจะหาได้จากที่ไหนอย่างไร และจะต้องเป็นแนวทางใหม่มีความแตกต่างจากเดิมที่เมื่อชุมชนต้องการทุนก็ต้องนึกถึงองค์การทุน หน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชน โดยเป็นการระดมทุนจากภายนอกเป็นอันดับแรก แต่แนวทางในการดำเนินวิสาหกิจชุมชนนั้นจะเป็นการค้นหาทุนจากภายในชุมชนซึ่งเป็นทุนที่ชุมชนจำนวนมากมีอยู่มากมายได้แก่ ทุนทางทรัพยากร ทุนทางโคทรพย์ ทุนทางสังคม เมื่อทราบได้เช่นนี้ชุมชนหลายแห่งจึงมีการใช้ปัจจัยข้างต้นลงทุนเพื่อเริ่มวิสาหกิจชุมชน แต่ก็ยังขาดความรู้บางส่วนซึ่งจะมีหน่วยงานของภาครัฐพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านของการให้ความรู้ แต่ชุมชนอาจจะต้องเสียค่าใช้จ่ายบ้าง ในชุมชนเองควรยอมเสียเพื่อที่จะได้ผู้ที่มีความรู้กลับมาพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของตนเองต่อไป ส่วนเรื่องการตลาดแต่เดิมมักมองตลาดขนาดใหญ่ในเมืองต่างๆ ที่ตลาดใหญ่ก็มีอยู่แล้วในชุมชนคือ ชาวบ้านทั้งหลาย นอกจากนั้นยังมีเครือข่ายระหว่างตำบลอำเภอ จังหวัด และภาคต่างๆในประเทศ แต่ก็ต้องคำนึงถึงศักยภาพในการผลิตของชุมชนด้วย

ด้วยเหตุนี้ ชุมชนในท้องถิ่นโดยเฉพาะภาคการเกษตรจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเพื่อที่จะได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง พร้อมฝึกฝนทักษะในการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนสูงสุดจนสามารถพัฒนาวิสาหกิจของชุมชนได้ ดังนั้นการรวมตัวของวิสาหกิจชุมชนภาคการเกษตรก็เปรียบเสมือนเป็นการส่งเสริมสนับสนุน

ให้วิสาหกิจชุมชนภาคการเกษตรซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจรากหญ้าของประเทศ ได้มีการเปิดทางสายใหม่พัฒนาประเทศ เป็นการสร้างรากฐานชุมชนเข้มแข็ง มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ งานศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึง ความต้องการของเกษตรกรในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives of the Research)

1. เพื่อศึกษาสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรที่ต้องการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนในตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนของเกษตรกร ตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนให้แก่เกษตรกรตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Results)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวคาดว่าจะได้ประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกร ตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน
2. ทำให้ทราบถึงความต้องการในการจัดตั้ง วิสาหกิจชุมชนของเกษตรกร ตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
3. ทำให้เกษตรกรทราบถึงแนวทางในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน

ขอบเขตของการศึกษา

(Scope of the Study)

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเกษตรกรในเขต ตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

นิยามศัพท์

(Definition of Terms)

เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรและมีรายได้ส่วนใหญ่มาจากการประกอบอาชีพเกษตรกรในเขตตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งหรือเกียรติยศของบุคคลที่ปรากฏในสังคม, สิทธิหน้าที่ตามบทบาทของบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ รายได้ และระดับการศึกษา

ศักยภาพ หมายถึง ภาวะแฝง อำนาจ หรือคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ อาจทำให้พัฒนา หรือให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในงาน

สร้างสรรค์ หมายถึง สร้างให้มีให้เป็นขึ้น (มักใช้เป็นนามธรรม)

ความรู้ หมายถึง สิ่งที่สะสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ, ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้มาจากการประสบการณ์, สิ่งที่ได้มาจากการได้ยินได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ

วิสาหกิจ หมายถึง การประกอบกิจการ เช่น การผลิต การขนส่ง การจำหน่าย

ชุมชน หมายถึง กลุ่มชน, กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมขนาดเล็กอาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน

การพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญ

เศรษฐกิจ หมายถึง ความหมายโดยนัยที่ครอบคลุมถึงการผลิตสินค้า (production) การกระจายสินค้าหรือการขาย (distribution) การบริโภคสินค้า (consumption) การกระจายรายได้ เช่น ค่าเช่า ดอกเบี้ย กำไร (income distribution) และการค้าระหว่างประเทศ

วิสาหกิจชุมชน (community enterprise) หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือกิจการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิต

ร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวในชุมชนและระหว่างชุมชน ความหมายของวิสาหกิจชุมชนโดยสรุป คือ การประกอบการเพื่อการจัดการ "ทุนของชุมชน" อย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง

ทุน หมายถึง ของเดิมหรือเงินเดิมที่มีไว้ ลงไว้ กำหนดไว้ จัดตั้งไว้ เป็นประโยชน์ให้งอกงาม เช่น มีความรู้เป็นทุน มีเงินเป็นทุน; เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆที่ตั้งสำหรับดำเนินกิจการเพื่อหาผลประโยชน์

ทุนทรัพย์ (สิน) หมายถึง ทรัพย์ที่เป็นทุน, จำนวนทรัพย์ที่ตั้งเป็นทุน

ทรัพย์สิน หมายถึง วัตถุทั้งที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ เช่น บ้าน ที่ดิน เป็นวัตถุที่มีรูปร่าง ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เป็นวัตถุไม่มีรูปร่าง

ทุนของชุมชน หมายถึง ไม่ใช่แต่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม (กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ร้อยรัดผู้คนให้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เป็นที่พึ่งมั่นไว้อีกกัน)

ตลาด หมายถึง ที่ชุมชนเพื่อซื้อขายของต่างๆ ; สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็น ที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผักผลไม้หรืออาหาร อันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้วหรือของเสียง่าย ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็น ที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว หรือตามวันที่กำหนด

องค์กร หมายถึง ศูนย์รวมกลุ่มบุคคลหรือกิจการที่ประกอบกันขึ้น เป็นหน่วยงานเดียวกันเพื่อดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือในตราสารจัดตั้ง ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานของรัฐเช่น องค์กรของรัฐบาล หน่วยงานเอกชนเช่น บริษัทจำกัด สมาคมหรือ หน่วยงานระหว่างประเทศ